

SANDEFJORD
KOMMUNE

ÅRSPLAN 2021-2022

GRAVDAL BARNEHAGE

INNHOLD

2. FORORD
3. PRESENTASJON AV BARNEHAGEN
 - BARNEHAGENS OVERORDNEDE MÅL
 - BARNEHAGELOVEN §1 (2005)
 - RAMMEPLAN FOR BARNEHAGER (2017)
4. RAMMEPLAN FOR BARNEHAGER
 - VERDIGRUNNLAGET I RAMMEPLANEN, Gravdal visjon og verdier
 - OMSORG
5. LEK
6. DANNING
 - LÆRING
7. VENNSKAP OG FELLESSKAP
 - KOMMUNIKASJON OG SPRÅK
 - BARN MEDVIRKNING
8. BARNEHAGENS SATSNINGSOMRÅDER
 - Inkluderende fellesskap, Den gode opplevelsen, realfag
11. FAGOMRÅDER
13. OVERGANGER
 - NY I BARNEHAGEN
 - OVERGANG BARNEHAGE-SKOLE
14. FORELDREMEDVIRKNING
15. SAMARBEID MED ANDRE INSTANSER
16. PLANLEGGING, VURDERING OG DOKUMENTASJON
17. AKTIVITETSPLAN/FAGPLAN

GRAVDAL BARNEHAGE

Adresse: Høgenhallveien 7, 3158 Andebu

Telefon 33 43 82 80

E-post enhetsleder: elisabeth.trollsas.jellum@sandefjord.kommune.no

www.sandefjord.kommune

FORORD

Hvorfor har barnehagene årsplan?

Årsplan er et pedagogisk arbeidsredskap for ansatte i barnehagen og en dokumentasjon på barnehagens pedagogiske arbeid. Formålet er å vise hvordan barnehagen skal legge til rette for å imøtekomme Barnehagelovens krav og Rammepplanens føringer, ut ifra lokale tilpasninger. Årsplanen er veiledende for de ansatte i barnehagen og skal legges til grunn for barnehagens pedagogiske praksis. Innholdet i årsplanen skal være gjenkjennbar i barnehagens arbeid og gjenspeile de verdier og holdninger som alle ansatte skal bære med seg i møte med barn og foreldre/ foresatte.

Barnehagens psykososiale miljø

01.01.21 trådte revidert lov om Barnehager i kraft. Nytt i loven er beskrivelse av psykososialt barnehagemiljø, hvor formålet er å sikre at alle barn skal ha et godt og trygt psykososialt miljø i barnehagen. Dette krever at barnehagene skal ha forebyggende fokus og arbeide med nulltoleranse mot krenkelser, utestengelser og mobbing. Ansatte i barnehagene skal sikre at alle barn har et trygt og godt psykososialt miljø i barnehagen. Alle har dermed en plikt til å gripe inn dersom et barn blir krenket, mobbet eller utestengt.

Kommunalområde Kunnskap, Barn og Unge (KBU) har en visjon: *«Alle barn og unge skal sikres god oppvekst og gis likeverdige muligheter til å gjennomføre det videregående opplæringsløpet»*. Visjonen er i tråd med Barnehagelovens formål om å legge til rette for en god start i livet for alle barn. Samtidig viser visjonen sammenhengen i opplæringsløpet. Tidlig innsats er et kjent pedagogisk begrep som viser til viktigheten av å bistå barn og familier på et tidlig tidspunkt i livet. Grunnlaget for å kunne gjennomføre videregående skole legges allerede i barnehagen og vårt formål er å bidra med å danne robuste barn som håndterer livets opp- og nedture. Sandefjord kommune skal jobbe målrettet med FNs bærekraftsmål og KBU har valgt å prioritere tre av disse:

- 1) Mål 3: God helse og livskvalitet
- 2) Mål 4: God utdanning
- 3) Mål 11: Bærekraftige byer og lokalsamfunn

Arbeidet med målsettingene sees i sammenheng med barns psykososiale miljø og visjonen til KBU. I følge Helsedirektoratet (2015)* er psykiske lidelser og atferdsforstyrrelser landets mest kostnadskrevende sykdomsgruppe. Kunnskap og tverrfaglig kompetanse gjennom hele utdanningsløpet, er den viktigste forutsetningen for å kunne forebygge en uheldig utvikling. Dette arbeidet starter i barnehagen. Formålet med ny barnehagelov sikrer at ansatte i barnehagene arbeider målrettet for dette. Barnehagenes eier har ansvar for at de ansatte får nødvendig kunnskap og kompetanse for å nå målene. Samtidig må barnehagene være bevisst på at en god barneutvikling forutsetter tett samarbeid med foreldre/ foresatte. Vår praksis skal være preget av åpenhet og oppfylle FNs bærekraftsmål om å samarbeide for å nå våre mål.

*Samfunnskostnader ved sykdom og ulykker 2015, Rapport IS-2839, Helsedirektoratet

Vennlig hilsen

Annemarte Meland Bekkevold, Seksjonsleder barnehage

«Alle barn og unge skal sikres god oppvekst og gis likeverdige muligheter til å gjennomføre det videregående opplæringsløpet»

Vision kommunalområde KBU

PRESENTASJON AV BARNEHAGEN

Gravdal barnehage ligger i naturskjønne omgivelser med flotte uteområder som nærmeste nabo. I skogen ved barnehagen er det en tursti som fører til en opparbeidet uteplass med ildsted og to koselige gapahuker. I skogen rett ved barnehagen er «båten». Dvs. en liten selvbygget skute ved en liten bekk. Et populært sted både for de minste og de litt større barna.

På jordet ved siden av barnehagen er det flotte akebakker om vinteren. Ski og turmulighetene er mange. Gravdal barnehage er en fireavdelings barnehage. Avdelingene heter Jordkanten, Skrenten, Utsikten og Steinrøysa.

Midt i barnehagen er det et fellesrom som kalles «Høgenhall». Her spiser barna frokost, det er fellessamlinger der og andre felles arrangementer.

Gravdal barnehage er mye ute i alle årstider. Inne i barnehagen er det mange små rom som gjør at barna kan leke eller jobbe i små grupper. Gravdal barnehage ligger sentralt i Andebu med gangavstand til sentrum, kirken etc.

1. BARNEHAGENS OVERORDNEDE MÅL

BARNEHAGELOVEN §1 (2005)

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene».

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger»

«Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering» (barnehageloven §1).

RAMMEPLAN FOR BARNEHAGER (2017)

Rammeplanen gir retningslinjer for barnehagens verdigrunnlag, innhold og oppgaver, og redegjør for barnehagens samfunnsmandat. Målet med rammeplanen er å gi styrer, pedagogiske ledere og det øvrige personalet en forpliktende ramme for planlegging, gjennomføring og vurdering av barnehagens virksomhet.

2. RAMMEPLAN FOR BARNEHAGER

VERDIGRUNNLAGET I RAMMEPLANEN

«Barnehagen skal anerkjenne og **ivareta barndommens egenverdi**».

«Gjennom å delta i barnehagens fellesskap skal barna få mulighet til å utvikle forståelse for samfunnet og den verden de er en del av. Barnehagen skal **fremme demokrati** og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta».

«Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å **utjevne sosiale forskjeller**. Barnas **fysiske og psykiske helse skal fremmes** i barnehagen»

«Barnehagen skal **fremme likeverd og likestilling** uavhengig av kjønn, funksjonsevnesesuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet kultur, sosial status, språk, religion og livssyn».

Barnehagen skal fremme **respekt for menneskeverdet** ved å synliggjøre, verdsette og **fremme mangfold** og gjensidig respekt».

«Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. **Bærekraftig utvikling** omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorda slik vi kjenner det» (rammeplanen s. 7-11).

VISJON OG VERDIER GRAVDAL BARNEHAGE

Visjon

Vår visjon «**En unik og mangfoldig barnehage**» handler om å ivareta hvert enkelt barns særegenhet og retten til å være seg selv. Samtidig som barnehagen vår skal være et fellesskap hvor vi møtes i respekt for hverandres forskjellighet.

Verdier

Verdiene våre «**Humor, Engasjement og Trygghet**» skal gjennomsyre alt arbeidet vårt overfor barn, kolleger og foreldre. Gode relasjoner er nødvendig for å kunne være en god barnehage for voksne og barn. Det er gjennom de voksnes bevissthet og refleksjoner om sine verdier og holdninger at hverdagen blir preget av gode relasjoner. Derfor har arbeid med voksenrollen stor plass i Gravidal barnehage.

OMSORG

«Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Barnehagen skal gi barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre. I barnehagen skal alle oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for. Barnehage skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet om mellom barna som grunnlag for trivsel, glede og mestring» (rammeplanen s. 19).

OMSORG

Personalet i Gravdal barnehage skal være oppmerksomme og åpne overfor hvert enkelt barn, og det unike i situasjonen og i gruppen. En omsorgsfull relasjon er preget av lydhørhet, nærhet, innlevelse, evne og vilje til samspill. Barn må oppleve omsorg for å bli trygge, og ha en optimal utvikling og læring. Vi skal være nærværende og engasjerte i det enkelte barns trivsel og utvikling. Rutinesituasjonene i barnehagen, som stellesituasjon, påkledning og måltider skal være preget av anerkjennende kommunikasjon, god tid og varm omsorg. Den voksnes bevissthet og refleksjon rundt sine evner og kompetanse på å gi barn god omsorg er en forutsetning for å utøve god omsorg. I Gravdal barnehage har vi fokus på at hvert enkelt barn skal oppleve å bli sett og forstått. Vi jobber mye i smågrupper med få barn og kun en voksen tilstede, det mener vi fremmer barns mulighet til å oppleve god omsorg, bli sett, hørt og forstått. I tillegg vil det gi barna en bedre mulighet til å utøve omsorg overfor hverandre. Det fremmer muligheten til å oppleve og utøve empatiske handlinger med jevngamle, og utvikle tillit til seg selv og andre. Vi jobber med voksenrollen slik at personalet er gode på å tolke hvert barns behov for omsorg, og utøve omsorg med respekt og sensitivitet.

LEK

Vi i Gravdal barnehage anerkjenner lekens egenverdi og hvor viktig den er i seg selv.

I tillegg er den en grunnleggende livs- og læringsform som barn kan utrykke seg gjennom og det er barns læringsarena. Alle barn må få delta i leken, og det er de voksnes ansvar å sørge for at de får mulighet til å delta. Det er gjennom leken barna opplever glede og mestingsfølelse ved å utforske og forhandle. De opplever selvforståelse og tilhørighet ved å være sammen med flere barn. De setter grenser og de utvikler sosial kompetanse. Gjennom leken må barna forholde seg til andre barn, de må dele, vente på tur, de utfordres i lekeapparater, eller på sykler, de utveksler ideer og prater sammen og de må ta hensyn til hverandre. Derfor stimuleres barn intellektuelt, språklig, emosjonelt, motorisk og sosialt gjennom leken i barnehagen. Leken bidrar til at barnet oppøver konsentrasjon og oppmerksomhet og gir næring til kreativitet og fantasi.

Lek er tett knyttet opp mot barns særegne humor. Glede og humor skal ha stor plass i hverdagen hos oss i Gravdal barnehage. At barna er interessert og nysgjerrige og kan glede seg over noe, være glade og ha det bra er viktig for utviklingens motivasjonssystem. Og smilet har betydning for både samspill og lekeutvikling. Lek skal fremme gode vennsrelasjoner mellom barna.

Ansatte i Gravdal barnehage har god kompetanse på lek og har et observant og anerkjennende forhold til barns lek.

Uteleken mener vi er en viktig del av barnekulturen som må tas vare på. Uteleken fremmer en annen type lek enn inneleken. Lek ute gir større mulighet for bruk av uidentifiserbart lekemateriell og mulighet for mer grovmotorisk innhold og vil derfor kunne by på færre restriksjoner mot vilter lek, fart og spenningsopplevelser og gi mulighet til konstruksjonslek med større materialer enn inneleken vil gi. Det vil også gi barna viktige sanseopplevelser. I Gravdal barnehage benytter vi barnehagens uteområde, men også skogen og nærmiljø. Vi har ulike faste plasser vi ofte drar til med terreng som fremmer balanse, kondisjon, styrke, utholdenhet og smidighet. Dette gir god mestingsfølelse samtidig som barna tar i bruk alle sine sanser. Vi vil også understreke at vi er opptatt av mange ulike former for lek. Vi ser stor viktighet av at

barna får oppleve samhold, gode relasjoner, glede, utfordringer og diskusjoner. Dette er typisk for *rollelek*, men også i *parallell leken* for de minste barna, samt *regelleker*, hvor barna øver seg på turtaking, telling og regler. Vi har stort fokus på at vennskap skal fremmes gjennom lek. Personalet skal være observatører, støtte, være tilstedeværende og hjelpe barn med å komme inn i lek. Det er viktig å legge til rette for varierte og utfordrende lekemiljøer, samt sette av god tid til lek. Dette bidrar til å legge et godt grunnlag for trivsel, lek og læring i tråd med våre styringsdokumenter. Man kan overleve uten lek, men ikke leve uten lek..

DANNING

Danning handler om møter mellom mennesker og kvaliteten i disse møtene. Vi formes av de relasjonene vi har til andre mennesker og til miljøet rundt oss.

Barn skal ha mulighet til å utvikle seg til den beste versjonen av seg selv. Da må barn ha mulighet til å erfare selv, få gode mestringsopplevelser individuelt og sammen med andre. Personalet må ha et bevisst forhold til sin væremåte, de må lytte, tolke og oppdage barnas intensjon og handlinger, også når den er non-verbal. Vi må undre oss sammen med barn, stille åpne spørsmål, og ikke overta deres handlinger. De voksne må være tilstede og nære, for å se og forstå hva barnet har behov for. Verdien våre skal være et godt fundament i vårt videre arbeid med danning.

Her i barnehagen vil vi strebe etter å oppmuntre barna aktivt til å gi uttrykk for sine tanker og meninger. Vi skal være imøtekommende og anerkjennende voksne, som undrer seg sammen med barna og stiller åpne spørsmål. Vi skal ta barnas innspill på alvor.

LÆRING

Læring er nært knyttet til lek og danning. Barna skal gjennom lek blant annet tilegne seg relevante begreper, få erfaring av å samtale om noe, beskrive noe, argumentere og undre seg sammen med de andre barna og ansatte. De sosialiseres til å bli språklige og matematiske individer. Matematikk og språk er nært knyttet til praktiske situasjoner i hverdagen og vi bruker for eksempel ulike begreper, tall, måling, former og regler. Vi argumenterer, forklarer, lokaliserer og orienterer oss hele tiden. Dette er noe barna kan få kunnskap om gjennom leken.

Læring i barnehagen skal skje i både formelle og uformelle situasjoner og vi må skape gode lærings- og dannelsesarenaer. Språk, matematikk, lek og læring henger tett sammen. De voksne skal være bevisste sitt arbeid rundt barns språklige og matematiske utvikling. Bevisst språkutvikling og matematisk utvikling handler om å benevne og bruke språket i hverdagen og i ulike situasjoner. Her i barnehagen bygger, baker, synger, spiller, leser, danser, prater og tuller vi sammen. Vi gjenforteller, leker med språket, formidler rim/regler/fortellinger og leser. Og vi bruker også konkrete og IKT verktøy i dette arbeidet. Dermed gir vi det første innblikk i skriftspråket, den matematiske og tekniske verden og barna lærer gjennom leken.

Opplevelse av mestring som gir et godt selvbylde, er helt nødvendig for å kunne tilegne seg ny kunnskap og ferdigheter og ha troen på å kunne lære mer. God omsorg fører til trygghet og god læring. Det krever at de voksne i Gravdal barnehage har en anerkjennende væremåte overfor barna. Vi må ta utgangspunkt i barns interesser og sammen med barna stille spørsmål og finne svar. Vi tar med oss erfaringene vi har fått gjennom realfagsprosjektet som har vært gjennomført i kommunen. Dette føres videre til barna i barnehagen vår gjennom blant annet «verktøy» i det vi kaller en realfagskasse.

Barna i Gravdal barnehage skal lære å lære.

VENNSKAP OG FELLESSKAP

Vårt arbeid med visjon og verdier, sammen med vårt satsingsområde (se side 8) «Den gode opplevelsen i hverdagen», vil sikre barns mulighet for å utvikle og beholde vennskap. I tillegg til dette må personalet i barnehagen fremme empati og omsorg for å forebygge krenkende atferd og mobbing. Personalet må være gode rollemodeller og reflektere over egne verdier og holdninger. Benevning av følelser og oppmerksomhet på prososial atferd, fremmer vennskap og inkludering.

Tilhørighet og fellesskapsfølelse er en viktig trivselsfaktor for mennesker. Vi anerkjenner hverandre og fremmer likeverd ved å ha respekt og fokus på det positive ved forskjellighet. Vi løfter frem ulikheter som positivt og blir kjent med hverandre, som ofte gir en opplevelse av likhet.

Barnehagen har mange arrangementer som styrker fellesskapet. For at barna skal oppleve tilhørighet og fellesskap må vi kontinuerlig evaluere slik at vi er sikre på at opplevelsene fremmer dette.

Kommunens vedtatte plan for et godt psykososialt barnehagemiljø er et godt styringsverktøy, som vi vil ha ekstra fokus på dette barnehageåret.

KOMMUNIKASJON OG SPRÅK

I Gravdal barnehage fremmer vi kommunikasjon og språk gjennom vår bevissthet på at barna har flere uttryksmåter, de kan uttrykke seg på andre måter enn ord. Det kan være gjennom kroppsspråk, tegn, mimikk, peking, følelser, lek, humor.

Vi stimulerer barns verbale og non-verbale kommunikasjon og legger til rette for at alle barn skal involveres i samspill og i samtaler. Vi voksne sørger for at alle barn får varierte og positive erfaringer med å bruke språket som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenkning og som uttrykk for egne tanker, behov og følelser. Vi har språkgrupper/lekegrupper med få barn i hver gruppe som har som mål å stimulere språket på ulike måter gjennom lek og mestring.

Vi voksne i barnehagen må til enhver tid være bevisste vår rolle som språklige forbilder. Vi er lydhøre og lyttende ovenfor barna og følger med på barnas kommunikasjon og språk. Vi tar oss tid til å prate med barna og dette gjør at vi kan fange opp og støtte de barna som har ulike former for kommunikasjons vansker og tilrettelegger for videre utvikling. Vi jobber hele tiden i alle situasjoner med barnas språkutvikling. Det betyr at vi voksne benevner, bruker språket bevisst i hverdagen, gjenforteller, bruker bilder og tekst, leker med språket, formidler rim/regler/fortellinger/leser, gir innblikk i det første skriftspråket, bruker konkrete og IKT verktøy i språkutviklingsarbeidet. Vi er bevisste på å bruke ord og handling parallellt, stille åpne spørsmål og undre oss sammen.

BARNES MEDVIRKNING

Barnas følelsesmessige uttrykk skal tas på alvor og tas med i planlegging og utføring av barnehagens hverdagsliv og aktiviteter. Barns rett til medvirkning handler om hvordan barna oppmuntres aktivt til å gi uttrykk for sine tanker og meninger. Gravdal barnehage har barns medvirkning som satsingsområdet, mer om dette på s.9.

4. BARNEHAGENS SATSNINGSOMRÅDER

INKLUDERENDE FELLESKSAP

Sandefjord kommune har vedtatt en felles standard for et likeverdig og tilrettelagt barnehagetilbud for alle barnehagebarn.

Et av temaene i planen er inkluderende fellesskap. Gravdal barnehage har valgt dette som overordnet fokusområdet for dette barnehageåret. Det vil knyttes opp mot vår visjon og verdier, i tillegg til vårt satsingsområde «Den gode opplevelsen i hverdagen». En av forutsetningene for å oppnå gode opplevelser i hverdagen, er at barnehagen har et godt psykososialt barnehagemiljø.

Inkluderende fellesskap handler om å fremme inkludering og demokratiske prosesser. Barna i Gravdal skal få tidlig erfaring med, og lære å bidra til et inkluderende fellesskap. Det handler om å kunne være en del av og kunne påvirke, fellesskapet ut fra sine egne evner og behov.

Vi skal gjennom ulike arbeidsmetoder og virkemidler fremme et inkluderende fellesskap. Vi vil gjennom kompetanseheving av personalet i regi av USN og kommunen, øke kunnskapsnivået og evne til refleksjon. Gjennom arbeid med «Plan for et godt psykososialt barnehagemiljø», definering av verdier, og valg av felles tema for hele barnehagen, ønsker vi å fremme inkluderende fellesskap og motvirke krenkelse og mobbing. Vi har hatt besøk av mobbeombudet i Vestfold, og gjennom foredraget hennes fått faglig påfyll om mangfold og arbeid med minoritetsspråklige barn. Personalet skal gjøre refleksjonsarbeid gjennom praksisfortellinger, refleksjonsoppgaver og rollespill. Avdelingene vil i refleksjonsarbeidet bruke et pedagogisk planleggingsverktøy «HVA, HVORDAN OG HVORFOR» som metode for å sikre god kvalitet i arbeidet med barna. Evaluering foregår kontinuerlig på avdelingsmøter, personalmøter og planleggingsdager.

DEN GODE OPPLEVELSEN I HVERDAGEN

Vårt hovedmål er å gi alle barn gode opplevelser i hverdagen både individuelt og i fellesskap. Vår visjon og verdier må ligge til grunn i dette arbeidet.

Gode relasjoner til menneskene vi omgir oss med er viktig. Barn skal utvikle gode menneskelige egenskaper og gode verktøy for samspill. Gjennom disse samspillene ønsker vi å styrke barns selvbylde.

ET GODT PSYKOSOSIALT BARNEHAGEMILJØ

For at barna skal få gode opplevelser i barnehagen, må de oppholde seg i et godt psykososialt miljø. Det psykososiale miljøet i barnehagen består av psykologiske og sosiale forhold, og samspillet mellom dem. Psykososial helse forbindes med opplevelser av trygghet, mestring, nærhet og livsglede. Tilhørighet og trygghet er avgjørende faktorer for små barns naturlige utvikling, og at disse behovene dekkes i stabile, positive relasjoner med andre barn og voksne.

Et godt psykososialt miljø sørger for at barn ikke opplever utestengelse og mobbing, men består av gode vennsrelasjoner som gir barn følelse av at de er godtatt og verdsatt, og gir de et godt

selvbilde. Det er alltid de voksnes ansvar å skape et godt psykososialt miljø for barna i barnehagen.

Det psykososiale miljøet blir formet av hvordan vi møter hverandre, hvilke signaler vi oppfatter fra menneskene vi omgir oss med og hvilke tilbakemeldinger vi får. Det igjen former oss som mennesker.

Vi har gjennom en refleksjonsprosess i personalet kommet frem til hvilke verdier vi mener definerer et godt psykososialt miljø:

Trygghet og Bli sett og hørt

Trygge barn starter med trygge voksne. Barna møter ansatte som er uthvilte, med god tålmodighet, tid til å snakke med hver enkelt, og som skaper ro. De omgir seg med masse latter, venner, nærhet, kjærlighet og et godt fang å sitte på. Ansatte som ser hvert enkelt barns behov for omsorg og ros. Det betyr ansatte som har et våkent blikk, toner seg inn og tolker hva barnet har behov for i alle situasjoner i løpet av en dag. Ansatte som setter seg ned, viser at man ser og lytter til de, ser når et barn er lei seg, plukker opp ufine kommentarer og tar tak i det og veileder. Vi må være tilstede og tilgjengelig. Ansatte som er gode forbilder, som ikke bruker ironi eller latterliggjør andre. Det handler om å kunne være seg selv, tørre å vise alle følelser, tørre å ytre seg.

For at barn skal oppleve trygghet og bli sett og hørt, må de ha faste rutiner og en forutsigbar hverdag. Det betyr felles regler, voksne som samsnakker, gode rammer og god organisering. Barna må oppleve god omsorg og bli tatt på alvor. Vite at de kan stole på de voksne, at det vi sier skjer. De må oppleve anerkjennelse fra de voksne. Barn må være trygge for å utvikle seg og lære. Oppleve mestring, utvikle et godt selvbilde og selvfølelse. Barn opplever å bli sett og hørt ved at de får lov å komme med sine meninger, det skal være rom for ulikheter. Barn må få lov til å medvirke og eie sin historie. Det skaper trygghet og opplevelse av å bli sett og hørt, når barna opplever tilhørighet, ved at de er en del av fellesskapet. Det skal være rom for ulikhet uten at man føler seg utenfor eller annerledes.

Det er også avgjørende at vi har et godt foreldresamarbeid for at barn skal oppleve trygghet, og bli sett og hørt på en god måte.

Vi skal dette barnehageåret jobbe med disse verdiene gjennom et felles tema for hele barnehagen. Tema for dette barnehageåret blir bestemt på planleggingsdagene i august 21.

Det pedagogiske temaarbeidet beskrives mer i avdelingenes fagplan for barnehageåret 21-22. Fagplanene blir utarbeidet iløpet av august måned, da det er viktig å kjenne barngruppen før disse blir ferdig skrevet.

FORUTSETNINGER FOR GODE OPLEVELSER I HVERDAGEN.

Personalet i Gravdal verdsetter *Den gode opplevelsen i hverdagen*. I praksis betyr dette at vi stadig stiller oss spørsmålet: Er dette en god opplevelse for barnet? Vi reflekterer over egen praksis i for eksempel måltidsituasjoner, turer, samlinger, aktiviteter eller her og nå situasjoner i møte med barna. Vi bruker vår kunnskap og erfaringer til å drøfte hvorvidt det vi gjør for barna gir dem en god opplevelse.

Vi mener disse forutsetningene må være tilstede for å fylle hverdagen med gode opplevelser:

1.Lek	2.Barns medvirkning	3.Reflekterte voksne	4.Gode rammer
--------------	----------------------------	-----------------------------	----------------------

1. Lek

Lek er barns naturlige væremåte, og vil være en forutsetning for barns sosiale samspill og vennskap. Som igjen er avgjørende for barns psykososiale miljø. Når vi vet at et godt psykososialt miljø er viktig for å få gode opplevelser i hverdagen, tar vi leken på alvor i Gravdal barnehage.

Mer utfyllende om lek står lenger opp i årsplanen, der vil viktigheten av lek for barns trivsel og gode opplevelser i hverdagen tydeliggjøres mer grundig.

2.Barns medvirkning

Barnas følelsesmessige uttrykk skal tas på alvor og tas med i planlegging og utføring av barnehagens hverdagsliv og aktiviteter. Barns rett til medvirkning handler om hvordan barna oppmuntres aktivt til å gi uttrykk for sine tanker og meninger. De voksne skal gi tid og rom til barnet slik at det er mulig og personalet i barnehagen må være imøtekommende og anerkjennende voksne som undrer seg sammen med barna og stiller åpne spørsmål. Barn skal oppleve voksne som lytter, har kompetanse på å tolke det barnet formidler og agere deretter. Barn i Gravdal barnehage skal oppleve å ha innflytelse på sin egen hverdag. Vi vil gjennom refleksjon og observasjoner i hverdagen arbeide med barns medvirkning ut fra barnas utviklings- og modningsnivå.

Barns medvirkning handler for oss i Gravdal barnehage ikke om at barn skal få bestemme mer, det handler om de voksnes holdninger til barn. Vi skal være tydelige og trygge voksne for barna, som setter grenser når det er behov for det. Tydelige voksne gir trygge barn. Barn må være trygge for å kunne medvirke i sin egen hverdag. Barn skal utvikles til å bli den beste versjonen av seg selv og ha respekt og forståelse for fellesskapet.

3. Reflekterte voksne

Gjennom temaet inkluderende fellesskap, vil vi ha ekstra fokus på forutsetningen den reflekterte voksne. Barn i Gravdal barnehage skal få gode opplevelser i hverdagen. Det vil være avgjørende at barnehagen er et godt psykososialt miljø for både voksne og barn. Gode relasjoner som gir trygghet, gode vennsksapsrelasjoner og trivsel sikrer et godt psykososialt miljø. En forutsetning for å oppnå dette er at barna omgås voksne som har evne til å reflektere over egen praksis. Personalet må øve seg på å bli bevisst sin rolle, være en profesjonell voksen, gode rollemodeller, anerkjennende i relasjonen, ha gode kommunikasjonsformer og respekt i relasjonen. Det betyr at vi må øve mye, for å etterstrebe å hele tiden bli enda bedre på mandatet vi er satt til å utføre. Vi reflekterer over egen praksis i her og nå situasjoner, i ulike møtefora og i veiledning av

hverandre. Metodene vi tar i bruk varierer fra praksisfortelling, rollespill, arbeid i grupper med case, foredrag, foreldresamarbeid og kompetanseheving.

For å sikre at barn har gode opplevelser hverdager, stiller vi oss alltid spørsmålene:

- **Hva** må vi gjøre for at barn skal få gode opplevelser i hverdagen?
- **Hvordan** må vi gjøre det?
- **Hvorfor** gjør vi det vi gjør?

4.Gode rammer

Barnehagens rammer må være gode for å kunne fylle hverdagene med godt pedagogisk innhold som gir barna gode opplevelser. De voksne må være tilstede der barn er og ha mulighet til å konsentrere seg om utøvelse av godt samspill i relasjonen til barna. Derfor jobber vi hele tiden for å være i forkant, og ha god struktur og organisering, i tillegg til godt arbeidsverktøy tilgjengelig. Kjennskap til ulike arbeidsmetoder og god arbeidsfordeling er også en forutsetning.

REALFAG

Sandefjord kommune er en realfagskommune, og Gravdal barnehage er inspirert av dette. Realfag i barnehagen handler om å gi grobunn for gode samtaler med barna, hvor de voksne er åpne, medundrende, lyttende og interesserte. Det handler *ikke* om å gi barna raske og korrekte svar, men om å tenke, diskutere og undre seg sammen. På kort sikt vil stimulering av matematikk øke barnas nysgjerrighet, interesse og trygghet i forhold til fagområdet. Barna får selvtillit og evne til å tenke matematisk i barnehagehverdagen, og ha et språk å beskrive denne tenkningen. På lang sikt hjelper matematisk tenkning til å mestre livet. Gjennom realfagsatsingen har vi ekstra fokus på fagområdene antall, rom og form, i tillegg til natur, miljø og teknologi. Vi jobber med realfag ved å

- Inspirere
- Introdusere
- Gjøre materiell tilgjengelig
- Legge til rette
- Gi tid og rom for undring
- Jobbe ut fra alder og utvikling
- Jobber ut fra å gi en god opplevelse
- Voksne som er lydhøre for barns innspill
- Kompetanseheving i personalgruppa

5. FAGOMRÅDER

Rammeplanen beskrives 7 fagområder vi skal ha fokus på gjennom året. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold.

«Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforskning og skapende aktiviteter» (rammeplanen s. 47).

Arbeidet med fagområdene vil komme til uttrykk i avdelingenes planer.

Kommunikasjon, språk, tekst

Kropp, bevegelse, mat og helse

Kunst, kultur og kreativitet

Natur, miljø og teknologi

Antall, rom og form

Etikk, religion og filosofi

Nærmiljø og samfunn

FAGOMRÅDENE

Rammeplan inneholder 7 fagområder som vi i barnehagen arbeider med gjennom året.

Natur, miljø og teknologi er et fagområde vi har et ekstra fokus på. Barnehagens beliggenhet innbyr til å utforske dette fagområde mer inngående.

Vi jobber med fagområdene i alle aktivitetene vi utfører i barnehagen. Fagområdene opptrer ikke isolert. Det vil alltid være flere fagområder representert i alle aktiviteter og rutinesituasjoner.

Arbeidet med fagområdene og progresjon innenfor hvert fagområdet, vil komme tilsyne i avdelingenes planer.

Generelt for alle avdelingene kan vi si at Gravdal barnehage jobber med fagområdene på følgende måte:

- Vi planlegger det pedagogiske opplegget i barnehagen.
- Vi vurderer og evaluerer underveis. Dvs. i formelle og uformelle situasjoner. Muntlig og skriftlig.
- Vi bruker Alle Med, Tras og andre arbeidsverktøy og kartleggingsverktøy ved behov.
- Vi jobber med å legge til rette for lek.
- Vi tar utgangspunkt i gode opplevelser i hverdagen og jobber ut fra dette. Det vil si at barn som har gode opplevelser er barn som viser positive handlinger, refleksjoner og glede.
- Vi jobber ut fra at barn skal ha mestringsopplevelser.
- Vi jobber for at barna skal ha noe å strekke seg etter for å skape utvikling
- Vi jobber med å tilrettelegge for lek og læring ut fra alder og utvikling, i formelle og uformelle situasjoner.
- Vi jobber med bevisst bruk av lekematriell
- Vi jobber mye ut fra barnas interesser og bruker medvirkning som et virkemiddel.
- Vi jobber ut fra nysgjerrighet, undring og motivasjon.
- Vi inspirerer og gir veiledning i lek og aktivitet.

Sandefjord kommune har fokus på trafiksikkerhet i i barnehagene. Personalet har hovedansvaret for barns sikkerhet i trafikken og har en forpliktelse i å være gode eksempler og derved gi barn gode holdninger. Barnehagen tar derfor arbeidet med trafiksikkerhet på største alvor og har utarbeidet tiltak som sikrer dette for barnehagens drift og egne rutiner for turer til fots. Rutiner for dette er en del av barnehagens HMS system. Trafiksikkerhet er en del av innholdet som gjennomgås, og er tema, for førskolebarna siste året før skolestart.

6. OVERGANGER

NY I BARNEHAGEN

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen». «Når barnet begynner i barnehagen skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære» (rammeplanen s. 33).

Vi har gode rutiner for å oppnå god overgang fra hjem til barnehage, slik at barnet opplever tilhørighet og trygghet.

Barnehagen følger Sandefjord kommunes felles standard for tilvenning. Foreldrebrosjyre sendes nye foreldre før oppstart.

Gravdal barnehage sine rutiner for tilvenning:

- April/Mai: Sende informasjon, tilvenningsbrev, tillatelse skjema og invitasjon til foreldremøte/besøksdag.
- April/mai/juni: Barn som skal bytte avdeling, faste besøksdager til den avdelingen de skal begynne på i august.
- Juni: Besøksdager nye barn 4 ganger i løpet av juni. 1 time pr.gang.
- Juni: Besøksdag og foreldremøte for nye foreldre. Pedagogisk leder som har flest nye barn og styrer deltar på foreldremøte.
- Juni: Oppstartsamtaler foreldre og ansvarlig pedagog.
- August: oppstart og tilvenning med nye barn og foreldre.
- September: evaluering av tilvenning og førstegangssamtale skjemaer på ledermøte. Evaluering av barn som har byttet avdeling.

OVERGANG BARNEHAGE-SKOLE

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. Barnehagen og skolen bør utveksle kunnskap og informasjon som utgangspunkt for samarbeid om tilbudet til de eldste barna i barnehagen. Barnehagen må ha samtykke fra foreldrene for å dele opplysninger om enkeltbarn med skolen» (rammeplanen s. 33).

Våre tiltak for å oppnå god overgang til skolen:

- Sandefjord kommune har laget et årshjul som beskriver samarbeid og aktivitet for barna (og deres foreldre) som skal begynne på skolen.
- Barnehagen har egen plan for tilbudet til skolestarterne, som foreldrene får informasjon om.
- Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene overbringe informasjon om barnets trivsel og utvikling til skolen, slik at skoletilbudet i størst mulig grad er tilrettelagt.
- Ha fokus på sammenhengene i overgangen

Barnehage og skole er begge institusjoner for omsorg, lek og læring.

Vi i Gravdal barnehage ønsker å gi barna en myk overgang mellom barnehage og skole. Det skal legges til rette for at barna kan ta avskjed med barnehagen, glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er sammenheng mellom barnehage og skole. Barnehagen og skolen representert ved rektor og styrer treffes i løpet av året. På våren kommer læreren og SFO leder på besøk til barnehagen og de kommende førsteklasseelevene er også på besøk på skolen. Barnehagen har eget pedagogisk opplegg og planer for førskolebarna som gjennomføres det siste året barnet går i barnehagen.

7. FORELDREMEDVIRKNING

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling» (barnehageloven §1).

«Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagen har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling». «Barnehagen skal begrunne sine vurderinger overfor foreldrene og ta hensyn til foreldrenes synspunkter. Samarbeidet skal sikre at foreldrene får medvirke til den individuelle tilretteleggingen av tilbudet. Både foreldrene og personalet må forholde seg til at barnehagen har et samfunnsmandat og verdigrunnlag som det er barnehagens oppgave å forvalte» (rammeplanen s. 29).

Hver barnehage skal ha et foreldreråd og et samarbeidsutvalg (SU).

Foreldremedvirkning og samarbeid i Gravdal barnehage: Samarbeidsutvalget i barnehagen består av en foreldrerepresentant og en personalrepresentant fra hver avdeling, med hver sin vararepresentant. Det avvikles to møter pr. år, og innkalles til flere hvis behov.

Det er foreldrene som har ansvaret for barns oppdragelse. Barnehagen representerer et kompletterende miljø i forhold til hjemmet. Barnehagen og foreldrene skal vise forståelse, med det menes gjensidig respekt og anerkjennelse, for hverandres ansvar og oppgaver i forhold til barnet. Samarbeidet mellom hjem og barnehage skal bestå av regelmessig kontakt der informasjon og begrunnelser utveksles..

For at vi skal ha mulighet til å nå dette målet når det gjelder dere og deres barn er vi avhengig av tett og nært samarbeid med dere som foreldre. Vi gjennomfører foreldresamtaler og foreldremøter både høst og vår. Det

viktigste i forhold til å oppnå et godt samarbeid med foreldre, er den daglige uformelle dialogen i hente-bringe situasjoner. Vi har utarbeidet rutiner for hva som er viktig i hente-bringe situasjonen i Gravdal barnehage. Det er viktig at personalet legger forholdene til rette for at et godt foreldresamarbeid skal være mulig, samt at dere foreldre søker å oppnå et godt samarbeid med barnehagens ansatte. Vi setter stor pris på tilbakemeldinger fra dere som foreldre.

8. SAMARBEID MED ANDRE INSTANSER

For at barn og foreldre skal få et mest mulig helhetlig tilbud til beste for barns oppvekst og utvikling, kreves det at familien og barnehagen samarbeider med andre tjenester og institusjoner i kommunen. Et slikt samarbeid gjøres alltid i samarbeid med foreldrene.

«Styrer skal sikre at barnehagen har innarbeidede rutiner for samarbeid med relevante institusjoner, slik som skolen, helsestasjonen, den pedagogisk-psykologiske tjeneste og barnevernet.» (rammeplanen s. 16)

I samarbeid med andre instanser, overholder barnehagen de bestemmelser om taushets- og opplysningsplikt som de er underlagt.

Barnehageansatte har en lovfestet plikt til å melde fra til barneverntjenesten når det er grunnlag for å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet, eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, eller når et barn har vist vedvarende alvorlige atferdsvansker (barnehageloven § 22).

Felles mål for de kommunale barnehagene:

- Barnehagen skal gripe tidlig inn hvis det foreligger mistanke om omsorgssvikt
- Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene sørge for hensiktsmessige tiltak hvis barn ikke viser tilfredsstillende utvikling.

Barnehagen har rutiner for tidlig innsats når det gjelder barn som strever eller barn som trenger ekstra oppfølging. Nært samarbeid med foreldre på et tidlig tidspunkt er viktig. Vi har lav terskel for å innkalle til samtale der barnehagen sammen med foreldre drøfter barnets beste.

Ved behov samarbeider vi med eksterne instanser. Når enkeltbarn skal drøftes er det med foreldres samtykke.

Barnehagen samarbeider med andre instanser som:

Pedagogisk Psykologisk Tjeneste(PPT)

Barnevern

Helsestasjon

Bupa

Glenne

Stat.ped

Skolen

9. PLANLEGGING, VURDERING OG DOKUMENTASJON

«Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes. Barn og foreldre har rett til å medvirke i disse prosessene. Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen» (rammeplanen s. 37).

«Planleggingen synliggjør hvordan barnehagen fortolker og realiserer rammeplanen og skal være utgangspunkt for refleksjon og utvikling av virksomheten» (s. 37)

«Hovedformålet med vurderingsarbeidet er å sikre at alle barn får et tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele personalgruppen er involvert i» «Faglige og etiske problemstillinger skal inngå i vurderingsarbeidet» (s. 38)

«Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i i barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten» (s. 39)

Planlegging

Årsplanen er vår hoveddokumentasjon på vårt planleggingsarbeid, og synliggjør vår tolkning av rammeplan. I tillegg vil plan for førskolegruppe, fagplaner for hver avdeling og månedsplaner være vårt planleggingsverktøy.

Vurdering

Pedagogisk dokumentasjon handler om refleksjon og læring, og er et godt vurderingsverktøy. Vi ønsker at barna skal ta mer del i hva som skal dokumenteres, og refleksjon rundt forskjellige hendelser og opplevelser i hverdagen. Vi skal være medforskende sammen med barna. Pedagogisk dokumentasjon hjelper barna å se på seg selv som enkeltindivider og gruppe, og de vil oppleve mestring, læring og omsorg. Vi vil synliggjøre dokumentasjonen og refleksjonene gjennom blant annet

- barnas arbeider
- bilder/fotografier
- månedsbrev,
- halvårsevalueringer
- daglig korte samtaler med foreldre i bringe- og hentesituasjoner
- informasjonstavle i garderoben
- foreldremøter
- foreldresamtaler

Kvaliteten i det daglige samspeilet i barnehagen er en av de viktigste forutsetningene for barns utvikling og læring. Barnegruppens og det enkelte barns trivsel og utvikling skal derfor observeres og vurderes fortløpende.

Vurderingene skal gjøres på de ulike møtearenaer som avdelingsmøte, pedagogisk ledermøte, personalmøte, foreldresamtaler og foreldremøte. Vurdering skjer fortløpende underveis og planlagt på de formelle

arenaene. Vi gjennomfører brukerundersøkelse en gang i året, hvor foreldre kan gi tilbakemelding anonymt til barnehagen. Og vi arbeider med resultatene i personalgruppa etterpå. Vi vurderer månedlig i månedsbrevene, samt gjennom planene vi har som vårt arbeidsverktøy. Vurdering av årsplan og barnehagens pedagogiske virksomhet som helhet utføres i løpet av våren.

10. AKTIVITETSPLAN/FAGPLAN

Gravdal barnehage har en egen plan for årets gang og årshjul, som er gjeldende for hele barnehagen. I tillegg har hver avdeling og førskolegruppe en plan for sitt pedagogiske arbeid tilpasset barnegruppens alder, basert på det pedagogiske innholdet i vår årsplan.

Månedspanene er viktige planleggings- og evalueringsdokumenter for avdelingene.

Faglig ansvarlig for årsplanen ved enhetsleder/styrer: Elisabeth Trollsås Jellum

Årsplanen ble fastsatt i barnehagens Samarbeidsutvalg den – 01.07.21

